

Muziek en Mensenrechten

Scholengroep Nijmegen

AMNESTY
INTERNATIONAL

Colofon

Tweede, herziene versie

Auteurs: Harry de Ridder, Daniël Toebes en Rinus van de Warreburg

Layout en eindredactie: Harry de Ridder

Scholengroep Nijmegen

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Scholengroep Amnesty Nijmegen

Postweg 229

6523 LB Nijmegen

<https://www.amnestynijmegen.nl>

amnestynijmegen@gmail.com

Gratis te downloaden via <https://www.amnestynijmegen.nl/download/Muzieklespakket2021.pdf>.

Inhoud

Werkbladen

Wat hebben muziek en mensenrechten met elkaar te maken?

Angst van Fresku

Mogelijke functies van muziek met betrekking tot mensenrechten

Protestsongs

Voorbeeld 1: Protestbewegingen vroeger: Afro-Amerikaanse

Burgerschapsbeweging (1950-1970)

Voorbeeld 2: Protestbewegingen nu: #BlackLivesMatter (BLM)

Stel je voor ...

werkblad 1-8

werkblad 2

werkblad 3

werkblad 4-7

werkblad 5

werkblad 5

werkblad 6

werkblad 8

Docentenhandleiding

Introductie en opzet

Doelstellingen

Muziekvideo's

Vragen en opdrachten

Tekst van Angst van Fresku

Achtergronden

Taliban

Pussy Riot

Amnesty International

Muziekfilms

Relevante links en boeken

handleiding 1-11

handleiding 2

handleiding 2

handleiding 2

handleiding 3

handleiding 4-5

handleiding 6-8

handleiding 6

handleiding 7

handleiding 8

handleiding 9-10

handleiding 11

Human Rights Playlist

Amnesty Nijmegen

We bieden een afspeellijst aan, gewijd aan de mensenrechten. Alle aanbevolen nummers zijn op de een of andere manier verbonden met mensenrechten. Muziek en mensenrechten delen een lange en rijke geschiedenis. Kent u de verhalen achter deze liederen?

U aangeboden door Amnesty Nijmegen. Genieten!

<https://open.spotify.com/user/1cou41vkogcw1lvqf22mwhdxt/playlist/0JZqNSCrmd5KCeIQNon6h8?si=c2SpChhZRIC1XhIkQfYdPw>

WERKBLADEN

Wat hebben muziek en mensenrechten met elkaar te maken?

Het woord 'muziek' staat niet letterlijk in de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*, maar wel het begrip 'kunst'. Daar staat in artikel 27: "Een ieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst."

In Wikipedia staat wat we onder kunst verstaan: "Het product van creatieve menselijke uitingen, onder meer: schilderen, tekenen, fotografie, grafiek, beeldhouwen, moderne media, theater, **muziek** en zang, dans, film, bouwkunde of architectuur, literatuur en poëzie."

In wat simpelere woorden zou je dit mensenrecht (art. 27) van de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* kunnen omschrijven als: "Je hebt het recht om te genieten van wat kunst, **waaronder muziek**, voortbrengt."

Muziek is kortom een mensenrecht. Maar alleen maar genieten van muziek is niet genoeg. Er is veel meer te zeggen over wat muziek en mensenrechten met elkaar te maken (kunnen) hebben.

- 1) Noteer wat muziek en mensenrechten volgens jou met elkaar te maken hebben. Geef verschillende voorbeelden waarbij muziek belangrijk kan zijn voor het naleven van (een van) de mensenrechten of het voorkomen van mensenrechtenschendingen.

Angst van Fresku

De mensenrechten spelen een belangrijke rol in het nummer 'Angst' van de Nederlandse rapper Fresku. Luister naar YouTube via <https://www.youtube.com/watch?v=h95q9HWYRpI>.

- 2) Welke mensenrechten in 'Angst' komen op een positieve manier (het recht op ...) naar voren?
- 3) Welke mensenrechten in 'Angst' komen op een negatieve manier (misbruik van ...) naar voren?

De overheersende toon in de liedtekst van 'Angst' is: woede om gebrek aan respect. Maar recht op respect is geen mensenrecht.

- 4) Vind je het terecht dat respect geen mensenrecht is? Zou respect wel een mensenrecht moeten worden? Licht je antwoord toe.
- 5) Fresku zingt over verschillende emoties, zoals angst, onzekerheid, verontwaardiging en -we noemden het al- woede. Hij vindt de wereld verkeren in een onrechtvaardige en ondraaglijke toestand. Wat zou iemand, die deze emoties van Fresku deelt, kunnen doen om de stap van passieve emoties om te zetten in positieve actie?

Mogelijke functies van muziek met betrekking tot mensenrechten

1) Het recht om muziek maken en naar muziek te luisteren

Tussen 1996 en 2001 hebben de Taliban voor de eerste keer de macht. In 2021 krijgen de streng-islamitische Taliban voor de tweede keer de macht in Afghanistan. Musiceren en het luisteren naar muziek worden opnieuw verboden. Instrumenten worden verstopt en veel muzikanten ontvluchten het land.

Voor grote opschudding zorgt in 2008 de moord van Talibanstrijders op Shabana, een Pakistaanse zangeres en danseres. Haar lijk wordt aan een elektriciteitspaal opgehangen.

Voor opschudding, maar dan op een hele andere manier, zorgt in 2017 de Europese tour van het meidenorkest *Zohra*, opgericht door het *Afghaanse Nationale Instituut voor Muziek*, toen de enige muziekschool van het land.

De meeste familieleden wisten niet dat de 30 meiden muziek maken, zij dachten dat zij in Europa waren voor een schooluitwisseling. Maar in Afghanistan blijft de succesvolle tournee van het orkest niet onopgemerkt. De meiden en hun familieleden worden bedreigd en minstens één familielid wordt vermoord.

2) Muziek die aandacht vraagt voor mensenrechten(schendingen)

Vaak geven musici via hun muziek uiting aan hun roep om mensenrechten. Dat doen ze op verschillende manieren:

a) Oproep tot erkenning van en herinnering aan het belang van mensenrechten

Wat hebben Ludwig van Beethoven, John Lennon en Sade met elkaar gemeen? Ze geven door middel van muziek uitdrukking aan het 'mensenrecht' dat alle mensen gelijk zijn. Beethoven deed dat met *Alle Menschen werden Brüder* (Symfonie 9), Lennon met *Imagine* (*Imagine a brotherhood of man*) en Sade met haar hit *Why can't we live together?*

b) Oproep tot solidariteit en verzet tegen onderdrukking

Regimes zijn vaak beducht voor activistische musici en hun liederen. U2 deed de oproep *Freedom for my people*. Quilapayun zong ten tijde van de Chileense dictatuur *Venceremos* (*Wij zullen overwinnen*).

c) Protestsongs

Muziek kan ook gebruikt worden om mensenrechtenschendingen aan de kaart te stellen. De voorbeelden zijn legio: *The torture never stops* (Frank Zappa over martelen), *Dead man walking* (Bruce Springsteen over de doodstraf), *Mothers of the disappeared* (U2 over verdwijningen) en *Er spoelen mensen aan* (cabaretière Kiki Schippers over verdronken vluchtelingen).

Voorbeeld 1

Protestbewegingen vroeger: Afro-Amerikaanse Burgerschapsbeweging (1950-1970)

In die tijd streed de Afro-Amerikaanse burgerrechten-beweging voor gelijke rechten van zwarte Amerikanen, met geweldloze middelen (zoals burgerlijke ongehoorzaamheid). Tijdens protesten zongen mensen massaal de bekende gospel *We Shall Overcome* ('Wij zullen overwinnen').

*We shall overcome
We shall overcome
We shall overcome, some day*

*Oh, deep in my heart
I do believe
We shall overcome, some day*

Volgens velen heeft dat bijgedragen aan het succes van de protestbeweging:

- * De Civil Rights Act van 1964 verbood discriminatie op grond van ras en huidkleur.
- * De Voting Rights Act van 1965 verbood rassendiscriminatie bij het stemmen.
- * De Fair Housing Act van 1968 verbood discriminatie bij de verkoop of huur van woningen.

- 6) Geef een voorbeeld van 'burgerlijke ongehoorzaamheid'
- 7) Waarom is juist een gospel geschikt voor protesten?

Voorbeeld 2

Protestbewegingen nu: #BlackLivesMatter (BLM)

Naar aanleiding van de dood van George Floyd in Minneapolis op 25 mei 2020 gingen overal in de wereld mensen de straat. Etnomusicologen Stephanie Shonekan en Matthew Oware wijzen daarbij op twee zaken die volgens hen onmisbaar zijn: beeld en muziek:

- 1) De dood van Floyd werd gefilmd en ging viral. Oware zegt daarover: "Je ziet altijd dat er beeld nodig is voor protest."
- 2) De muziekvideoclip Black Lives Matter van rapper Dax is door bijna 5 miljoen mensen bekeken en beluisterd. Shonekan geeft daarover aan: "Muziek is de ideale kunstvorm voor protest."

Luister naar YouTube via <https://youtu.be/A2o15RCtSS0> (Official Music Video)

8) Hoe noemen we het als zwarte mensen gediscrimineerd worden door witte politie-agenten?

9) De rol van muziek tijdens de protesten van BLM is een andere dan bij *We shall overcome*. Leg het verschil uit.

10) **Huiswerk-groepsopdracht**

A) Zoek een eigen voorbeeld van een song waarin het belang van de mensenrechten naar voren komt (beeld/geluid/tekst) en geef aan bij welke functie (uit de lijst van de werkbladen 4-6 of een functie die jullie zelf hebben gevonden) die song aansluit. Wijs de passages of teksten aan waar jullie dat op baseren.

OF:

B) Schrijf een eigen songtekst over mensenrechten en breng dat ten gehore.

3) Muziek om mee te choqueren

Een stap verder gaan musici die de 'gewone burgers' met hun songs willen choqueren en op deze manier voor hun vrijheid van meningsuiting willen uitkomen. Je kunt daarbij denken aan punkbands als het Britse Sexpistols en het Russische Pussy Riot.

In februari 2012 traden drie leden van *Pussy Riot* op tijdens een kerkdienst in een kathedraal in Moskou. Dit was een protestactie tegen de herverkiezing van president Poetin en de verwevenheid van de Russische staat en de orthodoxe kerk. Zij sloegen kruisen en probeerden een lied ten gehore te brengen. Na enkele minuten werden ze door bewakingspersoneel van de kerk naar buiten gebracht.

De leden van de vrouwenband Pussy Riot werden gearresteerd, beschuldigd van hooliganisme en veroordeeld tot twee jaar strafkamp. Na ruim een jaar werden ze vervroegd vrijgelaten.

Volgens Pussy Riot was dat een PR-stunt van president Poetin.

Na de vrijlating besloot Pussy Riot om voortaan niet alleen een punkband te zijn, maar ook een mensenrechtenorganisatie die politieke gevangenen in Rusland helpt.

Beluister Pussy Riot via <https://youtu.be/ALS92big4TY>

In 2018 renden ze tijdens de finale WK-voetbal het veld op en kregen ze wereldwijd (vooral in de sociale media) veel aandacht voor de situatie van politieke gevangenen in Rusland.

4) Muziek om mee martelen

Muziek is helaas niet alleen troostgevend, strijdlustig of een machtig wapen. Muziek kan ook misbruikt worden om te martelen.

Het Amerikaanse tijdschrift *Mother Jones* heeft een lijst van 24 popnummers opgesteld die door militaire ondervragers in Irak en Guantanamo Bay werden gebruikt voorafgaand en tijdens ondervragingen.

De lijst herbergt death metal- en hardcore rap-nummers als *Fuck your God* van Deicide en *Die MF Die* van Dope, maar ook nummers van de Bee Gees (*Staying Alive*, een in dit verband wel heel cynische keuze!), Neil Diamond (*America*) en Christina Aguilera (*Dirty*).

- 11) Verklaar de voor sommigen choquerende naam 'Pussy Riot'.
- 12) Op welke manieren kun je muziek misbruiken om ermee te martelen?

Stel je voor ...

Dat mensenrechten en muziek onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, moge intussen wel duidelijk zijn. Op de website van Amnesty Nijmegen¹ vind je honderddertig mensenrechtenlieders, verdeeld naar:

- * Muziek over mensenrechten(schendingen) algemeen
- * Muziek over vrouwenrechten
- * Muziek over LHBT+-rechten
- * Muziek over (on)eerlijke processen en politieke of gewetensgevangenen
- * Muziek over martelen
- * Muziek over de doodstraf
- * Muziek over 'verdwijningen'
- * Muziek over vluchtelingen

¹ <https://www.amnestynijmegen.nl/index.php/mensenrechten/mensenrechten-en-muziek>

Ken je nog meer nummers over mensenrechten of mensenrechtenschendingen? Mail het dan naar amnestynijmegen@gmail.com en dan voegen we het toe aan onze lijst.

Er is één categorie die we nog niet genoemd hebben (met meer dan 50 mensenrechtenlieders op onze website²):

- * Muziek over vrijheid en een wereld zonder mensenrechtenschendingen

² <https://www.amnestynijmegen.nl/index.php/mensenrechten/mensenrechten-en-muziek/muziek-over-vrijheid-en-een-wereld-zonder-mensenrechten-schendingen>

Schendingen van mensenrechten zijn waarschijnlijk net zo oud als de mensheid zelf. Toch zijn er vele idealisten geweest die droomden van vrijheid en een wereld zonder mensenrechtenschendingen. Ex-Beatle John Lennon was er zo een. Hij zong: *Imagine all the people sharing all the world.*

Andere musici die zongen over een ideale wereld zonder mensenrechtenschendingen waren onder meer The Christians (*The ideal world*), Ramones (*Something to believe in*) en Little Steven (*Freedom, no compromise*).

IMAGINE

*Imagine there's no heaven
It's easy if you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today*

*Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace*

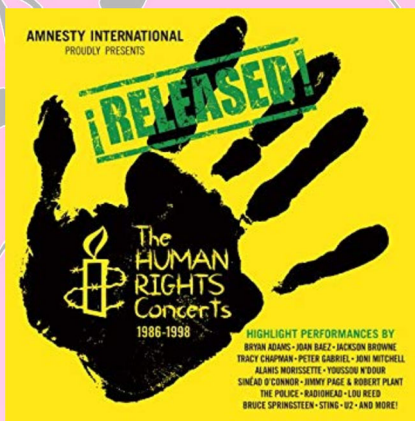

*Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man
Imagine all the people
Sharing all the world*

*You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one*

John Lennon

Je kunt ook luisteren via
<https://www.youtube.com/watch?v=VOgFZfRVaww>

Helaas is de wereld niet zo ideaal als we zouden willen. Mensenrechtenschendingen vinden volgens Amnesty International plaats in 159 landen³ van de 193 die de VN telt. En zoals de Amerikaanse muzikant Steve Kite met zijn song *Breaking the silence* aangeeft: we mogen ons daarbij niet neerleggen! Doorbreek het zwijgen!

Amnesty heeft meermalen op verschillende manieren gebruik gemaakt van muziek om haar mensenrechtenacties bij een groter publiek over het voetlicht te brengen, bijvoorbeeld tijdens een mensenrechtenconcert of tijdens de internationale campagne 'Make some noise against discrimination'.

³ <https://www.amnesty.org/en/countries/>

De eerste vraag die leerlingen altijd aan Amnesty stellen: Heeft het werk van Amnesty wel zin? Het antwoord is simpel: Ja!

- Veertig procent van de bliksemacties is succesvol: een zieke gevangene wordt behandeld, een 'verdwenen' persoon komt terecht, een gevangene komt vrij, een doodvonnis wordt omgezet of uitgesteld.
- Elke dag komen er gemiddeld vier gewetensgevangenen vrij voor wie Amnesty zich heeft inzetten. Dat zijn er meer dan 1500 per jaar.
- Voor één op de drie gevangenen waarvoor Amnesty zich inzet, verbetert de situatie, bijvoorbeeld omdat de gevangene medicijnen krijgt of niet meer in een isoleercel hoeft te zitten.

Maar Amnesty doet meer. Zie hieronder:

+1 miljoen

acties in 2017

In Nederland verstuurden we meer dan 1 miljoen e-mails, brieven en handtekeningen tegen onrecht.

KOM OOK IN ACTIE!

24

landen stelden het huwelijk open voor mensen van hetzelfde geslacht

En we blijven ons inzetten voor gelijke rechten voor iedereen, altijd en overal.

LEES GOED NIEUWS

142

landen hebben de doodstraf afgeschaft

Met succes zorgden we ervoor dat in 142 landen de doodstraf is afgeschaft – dat is meer dan twee derde van alle landen ter wereld.

DONEER NU!

13) Slotopdracht

Welk onderdeel van het werk van Amnesty spreekt je het meeste aan? Leg uit waarom je daarvoor kiest.

MUSIC

HUMAN RIGHTS

HANDLEIDING

Introductie en opzet

Wat hebben Ludwig van Beethoven en Francis Poulenc aan de ene kant en John Lennon en Sade aan de andere kant met elkaar gemeen? Alle vier de musici gaven door middel van de muziek uitdrukking aan hun hoop op een betere wereld.

Vaak geven musici via hun muziek uiting aan hun roep om mensenrechten, soms bijna smekend (*Freedom for my people* – U2), vaak strijdlustig (*Venceremos* = Wij zullen overwinnen – Quilapayun uit Chili ten tijde van de dictatuur van Pinochet).

Regimes die zich te buiten gaan aan mensenrechtenschendingen zijn beducht voor activistische musici en hun liederen. De Chileense protestzanger Victor Jara is tijdens de militaire staatsgreep van Pinochet in 1973 door militairen als een van de eersten opgepakt. In het Stadion Santiago de Chile hebben militairen eerst zijn handen gebroken zodat hij geen gitaar meer kon spelen en vervolgens hebben ze hem om het leven gebracht. In juli 2018 zijn acht officieren die voor zijn dood verantwoordelijk waren veroordeeld tot lange gevangenisstraffen. Maar ook in een democratie kan muziek een machtig wapen zijn. John Lennon gebruikte zijn bekendheid om zijn pacifistische idealen (verwoord in liederen als *Power to the people*, *I don't want to be a soldier* en *Give peace a chance*) alom te verspreiden. De Amerikaanse overheid beschouwde Lennon begin jaren zeventig van de vorige eeuw als staatsgevaarlijk. Er werd zelfs, met goedkeuring van president Nixon, een scenario opgesteld om de Brit het land uit te werken. Dit alles kunt u terugzien de film *'The U.S. versus John Lennon'* die in 2006 in de bioscopen draaide.

In de werkbladen zeggen we het al: mensenrechten en muziek zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In dit lespakket vragen we de leerlingen zich te verdiepen in de verschillende functies van muziek m.b.t. mensenrechten, zowel in positieve als negatieve zin.

Wij bieden stof aan voor twee lessen met tussen beide uren in een huiswerkopdracht.

Les 1: *Wat hebben muziek en mensenrechten met elkaar te maken?*
Angst van Fresku
Mogelijke functies van muziek m.b.t. mensenrechten 1 en 2
Twee voorbeelden van gebruik van muziek tijdens protestbewegingen
Huiswerkopdracht

Les 2: Nabespreking van de huiswerkopdracht
Mogelijke functies van muziek m.b.t. mensenrechten 3 en 4
Stel je voor ...

We vragen de leerlingen om de huiswerkopdracht in kleine groepjes te maken. De leerlingen kunnen daarbij kiezen uit: een bestaand lied analyseren of een eigen songtekst schrijven en dat ten gehore brengen. Het staat u vrij om de huiswerkopdracht van alle groepen te bespreken, maar dan heeft u meer dan 2 lessen nodig. Wij adviseren u daarom om de nabespreking (een halve les) te beperken tot 2 of 3 groepen en de andere helft van de les te besteden aan het onderdeel 'Stel je voor ...' en de slotopdracht.

Doelstellingen

- * De leerling weet dat muziek en kunst behoren tot de mensenrechten.
- * De leerling kan aan de hand van het lied 'Angst' van Fresku voorbeelden geven van mensenrechten die op een positieve en op negatieve manieren naar voren komen.
- * De leerling kan verschillende functies van muziek m.b.t. mensenrechten benoemen.
- * De leerling kan twee protestbewegingen noemen.
- * De leerling kan eventueel een eigen song ten gehore brengen.
- * De leerling kan voorbeelden geven van musici die hun idealen, een wereld zonder mensenrechtenschendingen, naar voren hebben gebracht.
- * De leerling kan een of meer voorbeelden geven van waar Amnesty zich voor inzet.

Muziekvideo's

Het lespakket is opgehangen aan songs van de Nederlandse rapper Fresku, Pussy Riot, rapper Dax en van de voormalige Beatle John Lennon.

Angst van Fresku - <https://www.youtube.com/watch?v=h95q9HWYRpI>

- Tekst: zie daarvoor de handleiding 4 en 5.

Black Lives Matter van Dax - <https://www.youtube.com/watch?v=A2o15RCtSS0>

Prayer van Putty Riot - <https://www.youtube.com/watch?v=ALS92big4TY>

Imagine van John Lennon - <https://www.youtube.com/watch?v=VOgFZfRVaww>

- Tekst: zie daarvoor het werkblad 8.

Vragen en opdrachten

- 1) Naar de mening van de leerlingen. Op werkblad 4 en 5 komen we op diverse voorbeelden terug. Wat vindt u daar terug van wat de leerlingen al hebben genoemd?
- 2) Recht op: Gelijkheid (non-discriminatie).
 Recht op leven (genocide in Nigeria).
 Veiligheid (recht om zonder angst te leven).
- 3) Misbruik van: Vrijheid (ridiculiseren van de profeet).
 Veiligheid (beperkingen vrijheid omwille van nationale veiligheid).
 Vrije meningsuiting (dwang om je uit te spreken over terrorisme).
 Vrijheid van expressie (spotprenten zonder empathie).
 Vrijheid van drukpers (kritiek op de media).
- 4) Naar mening van de leerlingen.
N.B.: De overheersende toon in de liedtekst is: woede om gebrek aan respect.
Je zou kunnen beredeneren: respect is terecht een mensenrecht, want respect is niet iets waar je vanzelfsprekend recht op hebt, maar iets dat je moet verdienen.
Maar je zou ook kunnen beredeneren dat dit alleen geldt voor respect voor je handelingen en daden en niet voor jezelf als persoon. Maar dan kun je ook volhouden dat de handhaving van de mensenrechten een manier is om dat respect voor je algemene menselijkheid tot uitdrukking te brengen.
Kun je respect vragen voor jezelf, je gemeenschap en je religie als je dat respect niet opbrengt voor mensen die protesteren tegen terrorisme (Charlie), die je vragen je daarover uit te spreken (dialog), die een andere keus maken dan jij bij liefdadigheid (het Glazen Huis), of het bestrijden van onrecht (Nigeria) en meer in het algemeen: respect voor de waarheid (media geven wel degelijk aandacht aan Neo-Nazi's die moskeeën aanvallen, moslims levens redden of de verschrikkingen in Nigeria)?
- 5) Niet alleen klagen, maar actief worden, in je eigen kring of door je aan te sluiten bij een organisatie die zich daarvoor inzet (zoals Amnesty International).
- 6) Vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid omvatten boycotts zoals de succesvolle Montgomery-busboycot (1955-56) in Alabama; sit-ins zoals de invloedrijke sit-ins van Greensboro (1960) in North Carolina en succesvolle Nashville sit-ins in Tennessee; marsen, zoals de Birmingham-kinderkruistocht uit 1963, de mars naar Washington van 1963 (waarbij Martin Luther King zijn beroemde rede uitsprak) en de drie marsen van Selma naar Montgomery (1965) in Alabama.
- 7) Gospels geven doorgaans een boodschap van hoop, van geloof in de toekomst, zoals ook in *We Shall Overcome* naar voren komt (Deep in my heart I will believe we shall overcome, some day). Dat past goed bij de geweldloze strijd van de burgerrechtenbeweging.
- 8) Etnisch profileren: dat is volgens de definitie van de Nederlandse politie en Amnesty International het gebruik maken van criteria als huidkleur, nationaliteit, etniciteit, taal of geloof bij opsporing of handhaving, terwijl dat niet objectief te rechtvaardigen is.
- 9) *We shall overcome* werd vooral gezongen om demonstraties en marsen te begeleiden tijdens hun protest. De muziek van de BLM wordt met name gedraaid op de sociale media en minder tijdens de demonstraties zelf.
We shall overcome gaf een positieve boodschap van hulp, de muziek van BLM is meer gericht op aandacht vragen en protesteren tegen de misstanden (Dax: I can't breath / Change coming, yes / That's why it's an acronym for riot).
- 10) N.B.: U kunt als docent u zich moeilijk hier op voorbereiden; u weet immers niet waarmee de leerlingen zullen komen.
- 11) Pussy = vulgaire taal voor het vrouwelijk geslachtsdeel / Riot = oproer, rel.
De band Pussy Riot staat voor een groep vrouwen die met hun muziek uitkomen voor vrouwenrechten en gendergelijkheid.
- 12) Het doel van het gebruik van deze muziek is slaapgebrek stimuleren, geschreeuw overstemmen en gevangenen van hun stuk brengen tijdens ondervragingen.
- 13) Naar mening van de leerlingen.

Tekst van Angst van Fresku

Theo van Gogh is mijn held niet.
Pim Fortuyn is mijn held niet.
Fijn dat ik nu je aandacht heb.
Zou ik Charlie zijn was ik mezelf niet.
Deze wegen leiden naar verdeling.
Partijdige liefde voedt de haatbeweging.
Wat ik extreem vind, is normaal in deze samenleving.
Dus what the fuck is een neutrale mening?

Je hebt geen vrijheid, door mij zomaar schaamteloos te beledigen,
zwart te maken, demoniseren voor de menigte.
Op zo een massale schaal, ik kan mijzelf niet verdedigen.
Iedereen lijkt tegen me, vanbinnen breekt het me.
Als mensen zonder empathie die spotprenten tekenen.
Als dit moet kunnen gaan we nooit verenigen.
Ik zie hoe men de naam van mijn mooie religie ruïneert.
In de naam van vrijheid mijn profeet ridiculiseert.
Hoe de media en politiek het cultiveert, doet me zeer.
Hou me rustig, maar het voedt mijn woede meer.
Al 15 jaar stigma's, 15 jaar misdaad.
Waar je niet naar kijkt omdat je eigen angst je blind maakt.
Zie dat het misgaat, de vrijheid die je claimt is nu al niks waard.
Omdat het jou een stiekeme racist maakt.
Die schuilt achter vrijheid, zodat hij gelijk krijgt.
Ten koste van vrede, ten koste van rechtsgelijkheid.
Mensen beginnen aan racistische stemmen te wennen.
De stemming is kwellend, en het helpt ons nergens verder.
Hoe enger de termen en de stempels op mensen, hoe feller het racisme.
Zeg me dit, hoe moet ik mezelf beschermen?
Mensen beseffen niet hoe erg ik vecht met mezelf.
Ze denken niet verder dan hun eigen perceptie en kennis.
Ben hier geboren, maar ben niet op m'n plek in het westen.
Waar mensen vrijheid gebruiken om mensen te kwetsen.
Het duurt niet lang meer voordat ik begin te flippen.
Hoe lang gaat dit nog zo door? Ik heb geen zin om dit te pikken.
Ik kijk het nieuws en zie verschrikkelijke ikke.
Maar mijn kant van het verhaal kan ze geen flikker interesseren.
Ondertussen roepen mensen "minder, minder, minder".
Ik probeer het weer te slikken, maar ik kan het niet verteren.
Ik zoek een plekje zonder deze hinderlijke dingen.
Ik zoek liefde en vertrouwen, maar dit begint van binnen.
Maar hoe kan ik van mezelf houden,
als ik word benaderd met angst en haat?
Als potentiële terrorist, jihadist,
radicale extremist en voorstander van de kalifaat.
Onder het mom van veiligheid geven we mensen stempels...
alsof ze echt een bedreiging zijn.
Antilianen, Marokkanen, risicogroepen
Zwarte mensen, islamieten, typische boeven.
Is dit nou veiligheid? Ik voel me minder safe.
Want jouw beveiliging mishandelt en fouilleert me steeds.
En niet op basis van m'n daden, maar m'n kenmerken.
Heb zoveel drang om ze te haten, maar ik ben sterker.
En denk verder, want het is overall verdacht.
Veiligheid is rond de hele wereld al een valse vlag.

Waarom moeten alle moslims als een statement...
van iets wat ze niet gedaan hebben afstand nemen?
Niemand verdient de dood, het is vanzelfsprekend.
Het voelt schijnheilig want we rouwen niet om elk leven.
Emotiemarketing, heel het westen maakt een vuist.
Je suis Charlie doet me denken aan Het Glazen Huis.
De media bepaalt je mening, het is smerig...
hoe ze men indoctrineren en met angst injecteren.
Aanslagen in Parijs, heel de wereld in de stress.
Niemand die de genocide in Nigeria beseft.
Ver van je bed, dus het hindert je niet echt.
Tellen Afrikaanse levens minder dan de rest?
Misschien doneer je soms aan Serious Request.
Het voelt dubbel, zou je doneren zonder pers?

De media is hun moraal kwijt.
Sensatie gaat voor de waarheid.
Leugens verspreiden, we raken verwijderd van elkaar.
Respect begint meer te verdwijnen.
De termen die we leren slaan een foute toon.
Allochtoon, niet-westerse autochtoon, autochtoon
Wat is de gedachte hierachter?
Hiërarchie, we delen rassen in klassen.

Mensen roepen 'er zijn gelijke kansen'.
Waarom moet ik me dan bewijzen van ze? Wat willen ze horen?
'Maak je maar niet druk, ik ben geen terrorist...
ik wil geen onschuldigen vermoorden?'
Waar is het nieuws als moslims levens redden?
Of als neonazi's moskeeën tergen?
Het doet me pijn dat de meeste mensen niet breder denken.
Of willen denken, omdat ze de privilege hebben...
om te negeren wat mensen voelen en wat ze willen.
Om te bagatelliseren in plaats van dat ze leren.
Dat respect is wat veel mensen elke dag begeren.
Dat onze leiders door middel van angst regeren.
Bijna iedereen is bang vandaag.
Het maakt niet uit aan welke kant je staat.
We hebben veel te leren van elkaar.
Vertrouw elkaar en wees je angst de baas.

Angst is wat de wereld kapot maakt
We vechten met elkaar en vinden nergens troost
Mensen zijn bang voor verandering
Als ik eerlijk ben, zo ben ik ook
Bang om terug te gaan naar het verleden
Te ver verwijderd van de oude ik
Bang om verder te gaan naar de toekomst
Ik kan niet wennen aan de nieuwe ik
Maar ik kan niet meer teruggaan
De wereld roept me, maar ik keer m'n rug
Ik staar de toekomst nu bewust aan
En ik kijk Nooit Meer Terug

Achtergronden

Taliban

In de periode na de Tweede Wereldoorlog kende Afghanistan verschillende staatsgrepen van onder andere de familie van de koning, communisten en radicale islamieten. Rusland bezette het land eind jaren 70 om de communisten te steunen. Na een strijd met islamitische verzetstrijders, moedjahieden - die werden gesteund door Pakistan, Iran en de VS - beloofde Rusland zich terug te trekken. De moedjahieden bleven echter opstandig en vochten door. In 1992 namen de moedjahieden het bestuur van het land over en stelden zij een islamitische regime in. Het conflict tussen de verschillende groeperingen binnen het land bleef echter bestaan en de burgeroorlog duurde voort. Dit zorgde, samen met aanhoudende droogte, voor grote economische problemen. Veel jonge Afghanen vluchtten naar Pakistan, waar zij onderwijs kregen in streng-islamitische scholen, massadras. Een van de studenten, Mullah Mohammed Omar, had veel onvrede over het gegeven dat er -zelfs na het terugtrekken van Rusland - nog altijd geen streng islamitische wetgeving in Afghanistan was ingevoerd. In 1994 richtte hij daarom, samen met andere studenten, de Taliban op. Binnen enkele maanden sloten meer dan 15.000 studenten, vaak Afghaanse vluchtelingen, zich bij de beweging aan. In 1994 bezetten zij de stad Kandahar en niet veel later hadden zij grote gebieden van Afghanistan in hun macht, vaak zonder op veel weerstand te krijgen. Taliban was in deze tijd veelal populair, omdat zij corruptie tegen gingen en wegen veilig en begaanbaar maakten. In 1996 bezetten zij, met steun van Pakistan, de Afghaanse hoofdstad Kabul en installeerden zij een streng-islamitische wetgeving. Al vanaf de oprichting steunde Pakistan de Taliban in de hoop dat dit zou leiden tot meer gunstige wetgeving in Afghanistan voor Pakistan.

Opmerkelijk hierbij is dat de situatie in Afghanistan eigenlijk helemaal niet zo veel aandacht in het nieuws innam. Pas in het jaar 1998 kwam hier verandering in. De Taliban, die inmiddels 90% van het land in handen hadden, weigerde Al Qaida leider Osama Bin Laden aan de Verenigde Staten uit te leveren. Na de 9/11-aanslagen in de Verenigde Staten door Al Qaida, trok Amerika, gesteund door onder andere Groot-Brittannië, Afghanistan binnen. De Verenigde Staten gaf Afghanistan de schuld voor de aanslagen, aangezien zij de terroristische organisatie Al Qaida de hand boven het hoofd hielden. De Verenigde Staten werkten samen met verschillende verzetsstrijders om een eind te maken aan het Taliban-leiderschap in het land.

Een in 2002 verschenen rapport van de Verenigde Naties stelt dat gedurende 1996-2001 de Taliban zich schuldig heeft gemaakt aan het systematisch aanrichten van bloedbaden, lastigvallen en vermoorden van hulpverleners, geweld tegen Afghaanse bevolking, en vrouwenonderdrukking. Verschillende leden van de Taliban runden een mensenhandel, waarbij ze vrouwen ontvoerden en verkochten als seks-slaven in Afghanistan en Pakistan.

Sindsdien is in 2004 een nieuwe grondwet ingesteld en zijn de eerste vrije verkiezingen in het land gehouden. Dit betekende echter niet dat de situatie in Afghanistan toen rustig was. De Taliban werden steeds sterker en als de VS aankondigt Afghanistan te zullen verlaten, heroveren de Taliban in september 2021 voor de tweede maal de macht. En wederom zijn opnieuw meisjes, vrouwen en religieuze en politieke tegenstanders de slachtoffers.

Pussy Riot

Pussy Riot werd opgericht in 2011. Het is een feministische punkgroep die onder andere protesteert tegen de onderdrukking van de vrijheid van meningsuiting en van vergadering, politieke corruptie en oneerlijke rechtszaken in Rusland. De groep treedt onverwacht op op publieke plaatsen in Moskou, zoals in de metro, op het Rode Plein en op bussen.

In februari 2012 brachten verschillende leden van de groep een protestlied in een kathedraal in Moskou. Ze droegen gekleurde bivakmutsen en zongen het nummer 'Maagd Maria, verlos ons van Poetin'. In dat nummer roepen ze Maria op om een feministe te worden en bekritisseren ze de sterke band tussen Poetin en de Russisch-Orthodoxe Kerk. Het optreden duurde maar enkele minuten en was deel van een reeks protesten tegen Poetin en oneerlijke verkiezingen in Rusland.

De gevangennamen van Pussy Riot ontketende wereldwijde protesten: 'Free Pussy Riot'

Er zijn ook veel Russen die zeggen dat Pussy Riot te ver is gegaan. Gelovigen voelen zich diep gekwetst door het lied waarin ze de maagd Maria smeken om Poetin 'te verdrijven'.

(...) Duizenden anderen hebben echter een open brief ondertekend, waarin Patriarch Kirill, die nog niet op het incident heeft gereageerd, wordt opgeroepen om voor de vrouwen op te komen. 'De meesten van ons geloven dat dergelijk gedrag in een kerk onacceptabel is', staat er in de brief. 'Maar we vinden de re-

actie, de vervolging en gevangenschap, en de harde commentaren van leden van de orthodoxe kerk tegenover de deelnemers aan het 'punkgebed' nog moeilijker te verteren.' (Trouw, 9 maart 2012)

De Russische orthodoxe kerk heeft zelf wel ook om genade gevraagd later dat jaar (zie <https://www.ad.nl/buitenland/russische-kerk-wil-genade-voor-pussy-riot~a9107163/>).

In 2013 werden de twee Pussy Riot-leden die nog vast zaten vervroegd vrijgelaten in verband met de nieuw aangenomen amnestiewet in Rusland. Direct na de vrijlating noemde een van de Pussy Riot leden de amnestie een PR-stunt van president Vladimir Poetin, vanwege de aankomende Olympische Spelen.

Bijdrage Amnesty

Eén van de advocaten van Pussy Riot, Nikolay Polozov, vertelde Amnesty International dat er zonder alle internationale aandacht waarschijnlijk een gevangenisstraf van zeven jaar was geëist. Hij schatte dat de vrouwen dan een gevangenisstraf van vijf jaar hadden gekregen. Amnesty wilde daarom druk op de Russische autoriteiten blijven uitoefenen om de drie veroordeelde bandleden vrij te laten.

In een brief schrijft het groepslid Nadezhda Tolokonnikova dat ze iedereen wil bedanken voor hun steun. Ze zegt dat de leden van Pussy Riot blij zijn dat hun zaak zoveel mensen uit verschillende culturen met verschillende achtergronden heeft kunnen samenbrengen.

Amnesty riep al vrijwel direct na de gevangennamen op tot vrijlating. En zoals later bleek, met succes.

Amnesty International

Ook in de (pers)berichten van Amnesty speelt muziek regelmatig een belangrijke rol. We geven u een kleine selectie:

Berichtgeving over mensenrechten in kranten en tijdschriften, zoals *Wordt Vervolgd*

In het nieuws over de gevolgen van de Turkije-deal is te lezen: vluchtelingen zijn te gespannen om van muziek te kunnen genieten: "Maar het valt ook veel vrouwen zwaar om iets op te pakken. Als ik Simone vraag van wat voor soort muziek ze houdt, antwoordt ze dat het haar niet lukt om naar muziek te luisteren. Haar hoofd is te vol."

<https://www.amnesty.nl/actueel/ik-houd-mezelf-bezig-om-niet-door-te-draaien>

Vieren van de vrijheid met zang en muziek

"Een paar dagen later werd ik vrijgelaten. Die eerste avond thuis had mijn moeder een speciaal gerecht gekookt – okra-soep met rundvlees. De hele familie at samen aan de eettafel. Daarna was er een feest met vrienden van de familie. We zongen, maakten muziek en gingen samen in gebed. We hebben gebeden voor alle activisten die zich inzetten voor mijn vrijlating, de mensen van Amnesty International en Justine Ijeomah (directeur van HURSEDEF, Nigeria's Human Rights en Social Development en Environmental Foundation) en zijn vrouw Goodness Justine. En we deelden drankjes met iedereen op het feest."

Op 28 mei 2015 kreeg Moses Akatugba, een Nigeriaanse terdoodveroordeelde, na bijna tien jaar celstraf gratie. Hij had na marteling bekend drie telefoons en geld gestolen te hebben, een misdaad die hij zegt nooit te hebben begaan. Meer dan 800.000 activisten schreven brieven om gerechtigheid voor Moses te vragen. In Nederland voerden we onder meer actie voor Moses tijdens de Schrijfmarathon, en via de Bliksemacties en de Write for Rights schrijfacties.

<https://www.amnesty.nl/actueel/mijn-eerste-week-in-vrijheid-na-tien-jaar-cel>

Zingen als ambassadeur voor de mensenrechten

Zangeres Angélique Kidjo uit Benin gebruikt haar muziek om te pleiten voor vrijheid van meningsuiting en te protesteren tegen vrouwenrechtenschendingen en ontving daarvoor in juni 2016 de Amnesty Ambassador of Conscience Award.

<https://www.amnestyusa.org/press-releases/musician-angelique-kidjo-and-african-youth-activists-honored-with-amnesty-international-award/>

Blog over muziek om te overleven

"Te midden van de puinhopen in Yarmouk, een buitenwijk van Damascus, zette de Palestijns-Syrische Aeham Ahmad in 2014 een piano neer en begon te spelen. De beelden gingen de hele wereld over. Terwijl zijn buurtgenoten honger leden omdat het leger van president Bashar al-Assad de wijk volledig van de buitenwereld had afgesneden, probeerde Ahmad de moed erin te houden door muziek te maken. Dat viel niet bij iedereen in de smaak. Toen IS de wijk overnam, staken zij zijn piano in de fik."

<https://www.amnesty.nl/wordt-vervolgd/16975>

Muziek als provocatie om vrijheden op te eisen

"Ondanks de harde repressie en excessief politiegeweld lijken de LGBTI-activisten niet te wijken. 'We zijn sterker, groter en luider geworden', aldus de persverklaring van Istanbul Pride. De acties van de betogers toonden een hoge mate van originaliteit. Humor is daarbij een belangrijk wapen. Met muziek en kleurrijke kleding werden de grenzen van het toelaatbare opgezocht."

<https://www.amnesty.nl/actueel/traangas-en-rubber-kogels-tijdens-istanbul-pride-amnesty-medewerkers-geraakt>

Muziekfilms

Movies That Matter heeft een uitstekende collectie van films over mensenrechten waarbij muziek een belangrijke rol speelt

The accordion (9 minuten)

Twee kinderen verdienen hun brood in de straten van Teheran met hun accordeon. Voorbij-gangers bieden hen royaal munten aan, totdat het instrument met geweld wordt weggenomen door een man, die vindt dat de kinderen, een broer en een zuster, schuldig zijn aan het spelen van muziek net buiten een moskee. De jongen pleit om vergeven te worden, zeggende dat hij zich gewoon niet realiseerde dat hij zich buiten een moskee bevond. De kinderen schreeuwen van wanhoop; ze hebben het geld nodig om thuis medicijnen voor hun zieke moeder te kopen. Maar de man blijft onbewogen en verdwijnt met de accordeon in het doolhof van de straten van de stad.

https://www.movieshatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=387&pid=4848

Auditie (6 minuten)

De korte film volgt letterlijk het spoor van een jonge trompettist. Tegen een achtergrond van sneeuwvlokken en prikkeldraad, is hij op weg naar een auditie. Hij zal niet spelen voor een job, maar wel voor zijn leven. De trompettist is namelijk gevangene in een concentratiekamp en zijn auditie voor het kamporkest gebeurt niet voor een jury maar voor een vuurpeloton. Hij probeert de harde realiteit te ontvluchten in zijn muziek en zo te vergeten dat de muzikant voor hem de auditie niet heeft overleefd...

https://www.movieshatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=1607&pid=4848

The Idol (100 minuten)

De Gazastrook in de 21ste eeuw: een plaats van conflict, vernieling en wanhoop, maar voor Mohammed Assaf en zijn zusje Nour, hun thuis. Samen met beste vriendjes Ahmad en Omar spelen ze muziek en dromen ze van grootse dingen. Met torenhoge ambities vertrouwt Nour op Mohammed zijn stem. Zeis er rotsvast van overtuigd dat hem een gigantische zangcarrière staat te wachten, vooral wanneer ze hun eerste kleine succes boeken op bruiloften en kleine straatconcerten. Het leven van de kinderen wordt echter grondig door mekaar gescut wanneer Nour ziek wordt. Dit ontnemt Mohammed de zin om te zingen. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan...

<https://www.movieshatmatter.nl/festival/programma/filmprogramma/film/2263/idol%2C-the>

Microphone (116 minuten)

Egyptische speelfilm over jonge creatievelingen in de underground scene van Alexandrië. Khaled ontdekt na een verblijf in het buitenland een bruisende ondergrondse beweging van hip-hoppers, rockmuzikanten, skateboarders, graffiti-artisten en filmmakers.

https://www.movieshatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=1146&pid=4848

No One Knows About Persian Cats (106 minuten)

Negar en Ashkan, twee jonge Iranese popmuzikanten belanden in de gevangenis voor het spelen van westerse muziek. Na hun vrijlating bedenken ze een plan om te ontsnappen aan hun onvrije bestaan. Hun droom: optreden in Europa. Op zoek naar andere bandleiden zwerven ze door de levendige underground rockscene van Teheran. Een Teheran zoals we dat niet eerder zagen.

https://www.moviesthatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=283&pid=4848

The Pianist (150 minuten)

The Pianist vertelt het verhaal de joods-Poolse pianist Władysław Szpilman. Wanneer de jonge pianist in 1939 voor de Poolse radio Nocturne in d-mineur van Frédéric Chopin speelt, begint een nachtmerrie die eindigt in het ghetto van Warschau. Een film over de Tweede Wereldoorlog waar de stukken van Chopin niet alleen voor verlichting zorgen, maar ook de gruwelijkheden van de Holocaust benadrukken

https://www.moviesthatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=733&pid=4848

Raving Iran (85 minuten)

Arash en Anoosh dromen van een carrière als techno-dj's, maar dat is in Iran zo goed als onmogelijk. Dus draaien ze op illegale feestjes en proberen ze hun album bij platenzaken 'onder de toonbank' te verkopen. Na een arrestatie lijkt hun toekomst-droom te vervliegen, maar dan biedt een uitnodiging om op te treden op een groot dancefestival in Zwitserland nieuwe kansen.

https://www.moviesthatmatter.nl/events/zoeken_in_films/film_info?id=2097&pid=4848

Sonita

(korte versie 52 minuten – lange versie 90 minuten)

De 18-jarige Sonita, een Afghaanse vluchteling zonder verblijfsvergunning in Teheran, droomt van een carrière als rapper. Maar vrouwen mogen in Iran helemaal niet zingen en als bruid is ze 9000 dollar waard. Spannend verslag van een tocht vol tegenslag en succes – een tocht waarin Sonita met artistieke vuist haar vrijheid bevecht.

<https://www.moviesthatmatter.nl/festival/programma/filmprogramma/film/2265/sonita-%28korte-versie%29>

<https://www.moviesthatmatter.nl/festival/programma/filmprogramma/film/1887/sonita>

Deze films zijn voor het onderwijs gratis aan te vragen via:
<https://www.moviesthatmatter.nl/educatie/filmaanbod>.

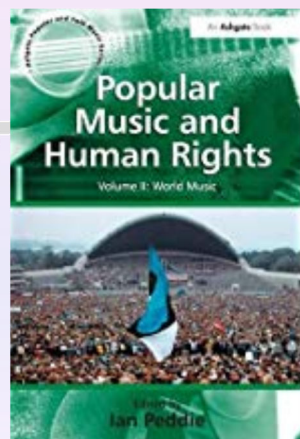
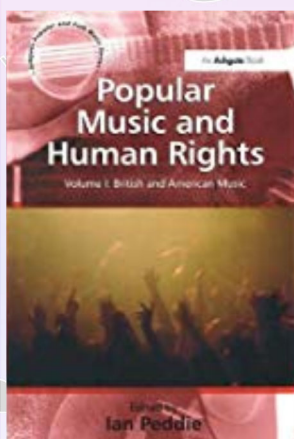
moviesthatmatter

Relevante links en boeken

- * <https://www.amnesty.nl>
- * <https://www.amnestynijmegen.nl>
- * <https://freemuse.org>
- * <https://www.soundonsound.com/people/music-human-right>
- * <http://www.musiciansforhumanrights.org>

Popular Music and Human Rights: Volume I:
World Music - Ian Peddie
ISBN-13: 978-1409464044
ISBN-10: 1409464040

Popular Music and Human Rights: Volume II:
World Music - Ian Peddie
ISBN-13: 978-1409464051
ISBN-10: 1409464059

Scholengroep Nijmegen

AMNESTY
INTERNATIONAL

